

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura NIK w Rzeszowie

LRZ.410.21.6.2025

**Pan
Sławomir Porada
Wójt Gminy Trzebownisko
Trzebownisko 976
36-001 Trzebownisko**

Wystąpienie pokontrolne

P/25/080

Przygotowanie organów państwa na wypadek zagrożeń dywersyjnych na terenie województwa podkarpackiego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów

Tel. +48 17 780 23 00 | Irz@nik.gov.pl | www.nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Urząd Gminy, 36-001 Trzebowniko 976¹.

Kierownik jednostki kontrolowanej

Sławomir Porada, Wójt Gminy Trzebowniko², od 6 maja 2024 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Lesław Kuźniar – w okresie od 19 listopada 2018 r. do 5 maja 2024 r.

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Organizacja i funkcjonowanie struktur zarządzania kryzysowego.
2. Przygotowanie do działań na wypadek sytuacji kryzysowych.
3. Stan realizacji zadań w zakresie ochrony ludności.
4. Realizacja zadań w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej.

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2022 r. do 30 września 2025 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, jeżeli dotyczyły działalności objętej kontrolą.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.

Kontrolerzy

1. Karol Łęcki, Główny specjalista kontroli państwowej,
upoważnienie do kontroli nr LRZ/119/2025 z dnia 5 września 2025 r.
2. Marek Sikora, Główny specjalista kontroli państwowej,
upoważnienie do kontroli nr LRZ/122/2025 z dnia 8 września 2025 r.

(akta kontroli tom I str. 3-6)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Wójt.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą Gmina Trzebownik⁵ była przygotowana na wypadek wystąpienia zagrożeń, w tym tych o charakterze dywersyjnym, z wyjątkiem zapewnienia terminowego opracowania Gminnego Planu Zarządzania Kryzysowego⁶.

Gmina była prawidłowo przygotowana pod względem organizacyjnym do wykonywania działań w sytuacjach kryzysowych. Zajmujący się zarządzaniem kryzysowym pracownik posiadał odpowiednie przygotowanie i podnosił swoje kwalifikacje zawodowe biorąc udział w szkoleniach i ćwiczeniach.

Powołano Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego⁷, który prawidłowo realizował swoje zadania. Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. *o zarządzaniu kryzysowym*⁸ zapewniono także całodobowe alarmowanie członków tego zespołu.

Opracowany GPZK uwzględnił zalecenia Starosty Rzeszowskiego⁹ oraz zawierał elementy wymagane przez przepis art. 5 ust. 2 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*. W Planie ujęto zagrożenia mogące stanowić formę działań dywersyjnych, takie jak np. zagrożenie terrorystyczne, komunikacyjne, a także zagrożenia bezpieczeństwa systemów łączności i teleinformatycznych, jednakże zagrożenia takie nie zostały wprost w nim zdefiniowane i ujęte, podobnie jak zagrożenia hybrydowe.

NIK negatywnie ocenia fakt, że nie zachowano dwuletniego cyklu planowania, co stanowiło naruszenie art. 5 ust. 3 przywołanej ustawy.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Wójta mające na celu wdrożenie systemu ochrony ludności i obrony cywilnej w związku z wejściem w życie – od dnia 1 stycznia 2025 r. ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. *o ochronie ludności i obronie cywilnej*¹⁰.

W ocenie NIK prawidłowa realizacja znacznej liczby obowiązków z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej¹¹ może wymagać zwiększenia obsady kadrowej w tym zakresie. Tym bardziej, że pracownik, któremu powierzono realizację zadań z zakresu oloc wykonywał również zadania z zakresu zarządzania kryzysowego.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Gmina.

⁶ Dalej: Plan lub GPZK.

⁷ Dalej: GZZK lub gminny zespół.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm., dalej: ustawa o zarządzaniu kryzysowym.

⁹ Dalej: Starosta.

¹⁰ Dz. U. poz. 1907, dalej: ustawa o oloc.

¹¹ Dalej: oloc.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowe¹² kontrolowanej działalności

1. Organizacja i funkcjonowanie struktur zarządzania kryzysowego

Opis stanu faktycznego

1.1

Od 2024 r.¹³ Wójt zadania związane z zarządzaniem kryzysowym realizował przy pomocy samodzielnego stanowiska ds. obronnych, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego¹⁴, do którego zadań należały sprawy związane z obronnością, a także obroną cywilną i ochroną ludności. Poprzednio w latach 2022-2024 zadania te realizował referat organizacyjno-prawny, w skład którego wchodziło stanowisko ds. obronnych, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego¹⁵.

Osoba odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe realizowała obowiązki dotyczące spraw obronnych, do których należało m. in. opracowywanie i prowadzenie dokumentacji stałego dyżuru oraz Stanowiska Kierowania, organizowanie szkoleń obronnych. Po zmianie regulaminu organizacyjnego¹⁶, od marca 2025r. do jej zadań należały sprawy z zakresu obrony cywilnej i ochrony ludności, tj. m. in. monitorowanie występujących klęsk żywiołowych i prognozowanie rozwoju sytuacji, powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach na obszarze Gminy, tworzenie formacji obrony cywilnej, opracowywanie planów obrony cywilnej, organizowanie szkoleń i ćwiczeń obrony cywilnej.

Współdziałanie przy realizacji zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym należało do obowiązków specjalisty ds. ochrony przeciwpożarowej zatrudnionego w wymiarze ½ etatu.

Osoba odpowiedzialna w Gminie za zarządzanie kryzysowe ukończyła studia magisterskie w zakresie socjologii zarządzania kryzysowego, a także studia podyplomowe z zarządzania infrastrukturą lotniskową¹⁷. Ponadto ukończyła m.in. kurs obronny organizowany przez Ministra Obrony Narodowej¹⁸, szkolenie „Zarządzanie kryzysowe w JST” oraz warsztaty szkolenia dotyczące ochrony ludności i obrony cywilnej.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 73-89, 105-125, tom II str. 21-76)

¹² Oceny częstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę częściową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

¹³ Zarządzenie nr 4/24 z 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 65/22 Wójta Gminy Trzebowniko z dnia 10 stycznia 2022 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Gminy Trzebowniko.

¹⁴ Dalej: Stanowisko ds. obronnych.

¹⁵ Załącznik do Zarządzenia nr 65/22 Wójta Gminy Trzebowniko z dnia 10 stycznia 2022 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Gminy Trzebowniko.

¹⁶ Zarządzenie nr 45/2025 Wójta Gminy Trzebowniko z dnia 3 marca 2025 r.

¹⁷ Nr dyplomu 3233, świadectwo z 8 lipca 2009 r., MEN-I-9SW.

¹⁸ Zaświadczenie nr 673/KO/2022 z 24 maja 2022 r.

Na terenie Gminy monitorowanie zagrożeń i ich skutków oraz prognozowanie ich rozwoju należało do zadań GZZK¹⁹. Zespół działał w godzinach pracy Urzędu celem zapewnienia sprawnego przepływu informacji o zagrożeniach i zdarzeniach, w tym w sytuacjach kryzysowych. Poza godzinami pracy Urzędu dyżur pełnił Inspektor na stanowisku ds. obronnych. W zakresie czynności zadań dla tego stanowiska nie było zapisów odnośnie pełnienia całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przyprływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego.

Wójt wyjaśnił, że obowiązek pełnienia całodobowego dyżuru wynikał z zarządzenia, nie został natomiast uwzględniony w zakresie czynności dla ww. stanowiska. Wyjaśnił, że dla spójności dokumentów, obowiązek ten zostanie doprecyzowany i wprowadzony także do zakresu czynności dla tego stanowiska.

Do współdziałania w zakresie monitorowania zagrożeń zobowiązano jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej²⁰ z terenu Gminy, Straż Gminną, Komisariat Policji w Trzebowisku. Ponadto współdziałano z Biurem Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Rzeszowie, a także z wyspecjalizowanymi służbami zobowiązanymi do monitorowania zagrożeń.

W GPZK ujęto monitorowanie 15 zagrożeń, w szczególności zdarzeń kryzysowych dotyczących zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych (masowe zatrucia), awarii przemysłowych, przekroczenia poziomów substancji w powietrzu, bezpieczeństwa systemów łączności i teleinformatycznych, a także zagrożeń terrorystycznych. Plan określał podmiot monitorujący zagrożenie, tryb pracy, zakres informacji, kontakt dyżurny oraz system wymiany informacji. Podmiotem monitorującym zagrożenia terrorystyczne, bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz wypadki komunikacyjne w transporcie drogowym była Komenda Miejska Policji w Rzeszowie²¹. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie²² monitorowała zagrożenia pożarem, awariami przemysłowymi i chemicznymi. Zagrożenia meteorologiczne i związane z powodzią IMGW Biuro Prognoz Hydrologicznych, a zdarzenia radiacyjne Państwowa Agencja Atomistyki. Za zagrożenia w związku z wypadkami w komunikacji kolejowej odpowiadały służby Polskich Kolei Państwowych.

Monitorowanie obiektów związanych z zaopatrzeniem w wodę dokonywano przy pomocy czujników ruchu, zbiorniki ujęć wody w Jasionce i Łące posiadały czujniki zewnętrzne, a studnie w miejscowości Jasionka znajdują się na terenie strzeżonym lotniska. Przepompownie ścieków wyposażono w monitoring. Jakość powietrza na terenie Gminy kontrolowano przy pomocy dziesięciu czujników. Szkoły wyposażono w monitoring, a ich personel zobowiązano do identyfikacji osób wchodzących do budynku.

Wójt wyjaśnił, że w ramach prowadzonego monitoringu nie zidentyfikowano na terenie Gminy zagrożeń dywersyjnych.

(akta kontroli tom I str. 9-55, 56-59, 199-539)

Wójt wyjaśnił, że prowadzony monitoring zagrożeń związanych z zarządzaniem kryzysowym skutkował zmianą struktury organizacyjnej Urzędu, w lipcu 2024 r. stanowisko ds. obronnych wydzielono z referatu organizacyjno-prawnego jako samodzielne stanowisko bezpośrednio podległe kierownikowi jednostki. Zmiana ta spowodowała usprawnienie podejmowania decyzji.

¹⁹ Powołany zarządzeniem Wójta Gminy Trzebowisko nr 1299/2022 z 12 lipca 2022 r.

²⁰ Dalej: OSP.

²¹ Dalej: KM Policji.

²² Dalej: KM PSP.

Ponadto w lipcu 2025 r. podjęto działania celem zapewnienia łączności umożliwiającej przekazywanie informacji niejawnych na stanowisku ds. obronnych w systemie SKR-Z (System Komunikacji Rządowej).

(akta kontroli tom I str. 9-33, 47-55)

1.2

Wójt powołał²³ GZZK, którego pracami kierował, a ponadto w skład GZZK weszli: Zastępca Wójta, Sekretarz Gminy, kierownicy referatów organizacyjnego, budownictwa i rozwoju gospodarczego, Dyrektor Zakładu Wodno-Ściekowego, Pracownik ds. Inwestycji w zakresie Wody i Odbioru Ścieków oraz Zamówień Publicznych, Komendanci: Związku Ochotniczych Straży Pożarnych i Komisariatu Policji w Trzebowniku, Inspektor ds. Obronnych, Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego²⁴.

W regulaminie²⁵ określono siedzibę GZZK (budynek gminy), organizację i tryb jego pracy, wypełniając wymóg z art. 19 ust. 4 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*. Zapewnienie funkcjonowania całodobowego dyżuru powierzono Sekretarzowi Gminy.

Wójt wyjaśnił, że za zapewnienie całodobowego dyżuru na potrzeby GZZK odpowiadały dwie osoby, zakres tej odpowiedzialności był odmienny i wynikał z różnych dokumentów. Inspektor ds. obronnych, zgodnie z GPZK był odpowiedzialny merytorycznie za realizację całodobowego dyżuru. Z kolei Sekretarzowi Gminy – zgodnie z zarządzeniem nr 1299/2022, powierzono organizacyjne zapewnienie funkcjonowania całodobowego dyżuru w Gminie.

Zespół pracował w trybie zwyczajnym (minimum dwa razy w roku) oraz alarmowym (nadzwyczajnym), tj. w przypadku wystąpienia miejscowego zagrożenia lub klęski żywiołowej. Zawiadomienie członków GZZK w trybie alarmowym odbywało się drogą telefoniczną. Powyższe regulacje dotyczące GZZK były zgodne z regulaminem organizacyjnym Urzędu.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 56-59, 62-72)

W okresie objętym kontrolą odbyło się 12 posiedzeń GZZK (dwa w 2022 r., trzy w 2023 r., dwa w 2024 r. i pięć w 2025 r.). Przedmiotem tych spotkań było m. in. przygotowanie na ewentualność potrzeby dystrybucji tabletek jodu, zanieczyszczenie cieku wodnego substancją ropopochodną, zagrożenia pogodowe, w tym dotyczące intensywnych opadów śniegu, podwyższonego stanu wód w rzekach, a także intensywnych opadów deszczu. Trzy posiedzenia GZZK dotyczyły ogłoszenia gotowości systemu ostrzegania i alarmowania, w tym omawiano otrzymane zgłoszenie o zagrożeniu z powietrza z 10 września 2025 r. Informacje o tym zagrożeniu przekazano do wszystkich jednostek OSP z terenu Gminy wprowadzając gotowość systemu alarmowania i ostrzegania²⁶.

Wójt wyjaśnił, że tematyka zagrożeń terrorystycznych oraz dywersyjnych była omawiana na spotkaniach roboczych, np. 10 września 2025 r. po naruszeniu polskiej przestrzeni powietrznej

²³ Nr 768/2017 z 2 czerwca 2017 r. i nr 1299/2022 z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

²⁴ Dalej: Inspektor ds. obronnych.

²⁵ Regulamin pracy Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Trzebowniku, Załącznik do Zarządzenia nr 1299/2022 Wójta Gminy z 12 lipca 2022 r.

²⁶ Notatka służbowa z posiedzenia GZZK z 10 września 2025 r.

przez kilkanaście obiektów typu dron. Wyjaśnił, że na spotkaniach roboczych zespołu omawiano także inne zagrożenia nieuwzględnione w GPZK, które związane były z bieżącą sytuacją.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 540-648)

GPZK (z października 2022 r.) zawierał kartę uzgodnień i opinii członków GZZK, dodatkowo był on opiniowany przez Komendantów: Miejskiej Policji w Rzeszowie i Placówki Straży Granicznej w Rzeszowie-Jasionce.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 199-539)

Wójt wyjaśnił, że nie było pisemnych wniosków odnośnie wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w GPZK. Podejmowano jednak działania w ramach GZZK polegające np. na zwiększeniu zimą kontaktu z mieszkańcami Gminy będącymi w trudnej sytuacji życiowej, osobami w kryzysie bezdomności, w celu ich wsparcia. Omawiano skutki pożaru, który miał miejsce na terenie Gminy i związane z tym wsparcie dla poszkodowanych. Wyjaśnił, że propozycje i wnioski związane z zarządzaniem kryzysowym realizowano na bieżąco, bez ich dokumentowania.

(akta kontroli tom I str. 9-33)

1.3

Nie utworzono gminnego centrum zarządzania kryzysowego²⁷, a ustawowe zadania w zakresie zarządzania kryzysowego realizowano przy pomocy GZZK. Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o *zarządzaniu kryzysowym* Wójt zapewnił całodobowe alarmowanie członków GZZK, gdyż w sytuacjach kryzysowych Inspektor ds. obronnych odpowiedzialny był za telefoniczne ich powiadomienie (dodatkowo robił to za pomocą komunikatora internetowego). Przewidywany czas osiągnięcia gotowości do działań GZZK oszacowano na około 40 minut. Inspektor ds. obronnych nawiązywał łączność, współdziałał z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego, a także był odpowiedzialny merytorycznie za realizację dyżuru.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 199-539)

Wójt wyjaśnił, że w celu m. in. sprawnego informowania członków GZZK, utworzono grupę osób do szybkiego kontaktu poprzez aplikację, która liczyła 28 osób (włącznie z prezesami jednostek OSP z terenu Gminy i ich naczelnikami). Ta forma powiadomienia członków GZZK nie została uwzględniona w GPZK.

Łączność pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu zarządzania kryzysowego zapewniono poprzez telefony komórkowe i stacjonarne, e-mail oraz radiotelefon. Gmina nie dysponowała zapasowym systemem łączności.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 47-55)

GPZK stanowił, że monitorowanie zagrożeń realizować będą wszystkie inspekcje, służby, straże i instytucje, zgodnie z ich ustawowymi kompetencjami i zadaniami statutowymi. Zawarto w nim procedurę alarmowania, ostrzegania i informowania ludności o zagrożeniach, której wykonawcą był GZZK.

²⁷ Powoływane do działania fakultatywnie w myśl art. 20 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

W GPZK ustalono dwa rodzaje środków ostrzegania i alarmowania, tj. dźwiękowe sygnały alarmowe oraz komunikaty przekazywane za pośrednictwem ruchomych urządzeń nagłaśniających, z szczególnym uwzględnieniem pojazdów OSP. Plan określał zasady koordynacji przepływu informacji o zagrożeniach. Decyzje o uruchomieniu procedury informowania podejmował Wójt, a rozwinięcie systemów alarmowania następowało na podstawie jego zarządzeń. GZZK informował o zagrożeniu OSP i sołtysów za pomocą poczty elektronicznej, telefonów stacjonarnych i komórkowych. Sygnały alarmowe emitowano za pomocą systemu alarmowego uruchamianego systemowo przez PSP, GZZK i sołeckie punkty alarmowe za pomocą syren uruchamianych ręcznie. Informowanie o zagrożeniach odbywało się poprzez strony internetowe urzędu, na tablicach ogłoszeniowych i poprzez sołtysów. W procesie informowania można było wykorzystywać instrukcje, poradniki, ulotki, plakaty.

System ostrzegania i alarmowania Gminy składał się z: 17 sztuk urządzeń nagłaśniających na pojazdach OSP, dwóch ręcznych takich systemach (będących na wyposażeniu Gminy i straży gminnej), dziesięciu syren alarmowych (starych) i pięciu nowych syren. Tylko nowe syreny mogły emitować trzyminutowy modulowany sygnał ostrzegania i alarmowania.

Wójt wyjaśnił, że do nadzoru nad systemem alarmowania i ostrzegania wykorzystywano także system e-remiza, w który wyposażono Inspektora ds. obronnych, a także wszystkie dziesięć jednostek OSP z terenu Gminy. Wyjaśnił, że obecnie trwa modernizacja systemu ostrzegania i alarmowania, w wyniku której zamontowano pięć nowych syren (w jednostkach OSP należących do KSRG²⁸). Nowe syreny działają w ten sposób, że sygnał ze stanowiska kierowania Komendanta Miejskiego PSP w Rzeszowie dociera do starej syreny, która po uruchomieniu się w ciągu kilku sekund przekazuje sygnał i włącza nową syrenę (jako sygnał dla strażaków). Nowy system nie posiadał uruchomionego modułu ostrzegania i alarmowania oraz jego odwołania (w tym ostrzeżenia o zagrożeniu z powietrza). System ten nie posiada możliwości nadawania sygnałów głosowych, m.in. przez brak mikrofonu ani nagrania, które można byłoby uruchomić, aby nadać ostrzeżenie. System ten posiada możliwość uruchomienia sygnału ostrzegania i alarmowania - sygnał modulowany trwający trzy minuty, wyłącznie ręcznie. Wójt nie miał możliwości uruchomienia takiego alarmu z poziomu Urzędu Gminy.

Dodatkowo do wykrywania zagrożeń wykorzystywano narzędzia nie ujęte w GPZK, tj. zamontowano dziesięć czujników (po jednym w każdej miejscowości) do monitorowania jakości powietrza, a zbiorniki ujęć wody wyposażono w czujniki ruchu (w Łące i Jasionce), monitoringiem objęto część przepompowni ścieków.

(akta kontroli tom I str. 9-55, 199-539)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Gmina była prawidłowo przygotowana pod względem organizacyjnym do wykonywania działań w sytuacjach kryzysowych. Zajmujący się zarządzaniem kryzysowym pracownik posiadał

²⁸ Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy.

odpowiednie przygotowanie i podnosił swoje kwalifikacje zawodowe biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach i ćwiczeniach.

Powołano GZZK, który prawidłowo realizował swoje zadania. Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym zapewniono także całodobowe alarmowanie członków tego Zespołu. Zapewniono rzetelny system monitorowania zagrożeń. W Gminie trwa modernizacja systemu ostrzegania i alarmowania, nowe syreny (pięć sztuk) umożliwiają emitowanie trzyminutowego modulowanego sygnału ostrzegania i alarmowania.

2. Przygotowanie do działań na wypadek sytuacji kryzysowych

Opis stanu faktycznego

2.1

Od maja 2024 r. opracowanie i aktualizacja GPZK należała do zadań pracownika na stanowisku ds. obronnych, które podlegało bezpośrednio Wójtowi²⁹. Wcześniej (w okresie od stycznia 2022 r. do maja 2024 r.) zadanie to realizował pracownik na stanowisku ds. obronnych, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego z referatu organizacyjno-prawnego.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 92-104 tom II str. 21-71)

GPZK zatwierdzony w 2022 r. składał się z elementów wymaganych przepisem art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, tj. m. in. planu głównego zawierającego charakterystykę zagrożeń, zadania i obowiązki uczestników w formie siatki zagrożeń, zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania. Zawierał także zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych, w tym dotyczących monitorowania zagrożeń, trybu uruchamiania sił i środków oraz procedury reagowania kryzysowego. Ponadto obejmował załączniki funkcjonalne planu głównego określające m. in. organizację łączności, systemu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania, a także zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania na wypadek zagrożeń.

GPZK zawierał informację o zawarciu przez Gminę porozumienia w sprawie współpracy z portem lotniczym zlokalizowanym na terenie Gminy.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 47-55, 199-539)

GPZK opracowano uwzględniając zalecenia Starosty Rzeszowskiego określone w zarządzeniu³⁰, tj. sporządzono elementy składowe planu głównego wraz z załącznikami funkcjonalnymi, zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych, z tym, że nie wykonano elementów GPZK, które należało opracować w Systemie Informacji Przestrzennej GIS³¹. W systemie tym nie opracowano organizacji ewakuacji z obszarów zagrożonych, map zagrożeń i ryzyka, a także zestawienia sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych.

²⁹ Zarządzenie nr 4/24 Wójta Gminy Trzebownik z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 65/22 z dnia 10 stycznia 2022 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Gminy Trzebownik oraz zarządzenie nr 45/2025 Wójta Gminy Trzebownik z dnia 3 marca 2025 r.

³⁰ Zarządzenie nr II/7/2018 Starosty Rzeszowskiego z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie zaleceń do gminnych planów zarządzania kryzysowego.

³¹ Dalej: SIP.

Wójt wyjaśnił, że posiadał tylko ogólny dostęp do systemu SIP, nie posiadał natomiast dostępu, który umożliwiał opracowanie wskazanych elementów GPZK w tym systemie. Wyjaśnił, że w 2018 r. był zamysł uruchomienia na szeroką skalę systemu SIP, ale nie otrzymał dostępu o takiej funkcjonalności.

Ponadto, pomimo zaleceń Starosty Rzeszowskiego, nie dokonano oceny ryzyka wystąpienia zagrożenia na terenie Gminy z podmiotem wiodącym, uwzględnionym w siatce bezpieczeństwa zawartej w GPZK. Wójt wyjaśnił, że otrzymał analizę zagrożeń dla Miasta Rzeszowa i powiatu rzeszowskiego opracowaną przez KM PSP z 23 maja 2025 r., dane w nich zawarte zostaną uwzględnione przy opracowywaniu nowego dokumentu w tym zakresie.

(akta kontroli tom I str. 9-33,47-55, 199-539)

W GPZK uwzględniono wszystkie zagrożenia wynikające z Powiatowego Planu Zarządzania Kryzysowego powiatu rzeszowskiego. Dodatkowo uwzględniono w nim zagrożenie bezpieczeństwa systemów łączności i teleinformatycznych, powodem tego była powszechna komputeryzacja, a długotrwała awaria systemów mogła spowodować znaczne utrudnienia w funkcjonowaniu społeczeństwa. W uzasadnieniu do tego zagrożenia wskazano na możliwość wystąpienia problemów z systemami podtrzymującymi życie w szpitalach, systemami płatniczymi, dystrybucji prądu, wody, gazu, ciepła i paliw.

W obowiązującym GPZK, w porównaniu z Krajowym Planem Zarządzania Kryzysowego z 2025 r., nie uwzględniano zagrożeń hybrydowych, polegających m.in. na zagrożeniu cyberatakami na systemy informatyczne, sabotażu energetycznym w celu zakłócenia dostaw energii, a także atakach na infrastrukturę krytyczną³².

Wójt wyjaśnił, że Plan Krajowy pochodzi z 2025 r., natomiast GPZK opracowano w 2022 r. Wyjaśnił, że mając na uwadze obecną sytuację i występujące zagrożenia bezpieczeństwa zarówno dla infrastruktury krytycznej jak również dla społeczeństwa, gminny dokument zostanie zaktualizowany w oparciu o Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Uwzględni analizy RCB, powstanie przy współpracy ze Starostą, Policją, Strażą Graniczną, Strażą Pożarną i uwzględni ogólnie dostępne informacje w tym zakresie.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 47-55, 60-61, 199-539)

GPZK zatwierdzono 19 października 2022 r., tym samym przekroczony został dwuletni termin cyklu planowania wynikający z art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzania kryzysowym (w październiku 2024 r.). Załączony do niego arkusz aktualizacji nie zawierał informacji o zmianach, ale w GPZK zaktualizowano dane kontaktowe osób w nim wykazanych oraz akty prawne. Pozostałe ustalenia w tym zakresie przedstawiono w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 195-539)

W okresie objętym kontrolą GPZK nie był przekazywany do ponownego zatwierdzenia przez Starostę, nie dokonywano także innych modyfikacji w jego treści.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 195-539)

³² Dalej też: IK.

GPZK został uzgodniony z kierownikami jednostek organizacyjnych, w zakresie ich dotyczącym, zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 199-539)

2.2

Wójt wyjaśnił, że realizacja szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego, w tym ich tematyka wynikała z zaleceń Wojewody Podkarpackiego³³.

(akta kontroli tom I str. 9-33)

W okresie objętym kontrolą zorganizowano cztery ćwiczenia (po jednym w każdym z kontrolowanych lat), które ujęto w planie ćwiczeń, jedno z nich (z 2025 r.) dotyczyło także zagrożeń związanych z dywersją (ewakuacja ludności, zanieczyszczenie ujęć wody). Organizowane ćwiczenia dotyczyły głównie zagrożeń związanych z powodzią i obejmowały: przepompowywanie wody, układanie worków z piaskiem, układanie i napełnianie rękawów przeciwpowodziowych, uszczelnianie wałów, transport wody na duże odległości. W działaniach tych uczestniczyli pracownicy Gminy, jednostki OSP, Starosta oraz Wójt Gminy Krasne.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 45)

W latach 2022-2025 zlecono organizację jednego szkolenia podmiotowi zewnętrznemu, które dotyczyło zagadnień bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. W szkoleniu uczestniczyli pracownicy Urzędu, GOPS i Centrum Oświaty, którzy udział w szkoleniu potwierdzili na liście obecności. Szkolenie prowadził pracownik Uniwersytetu Rzeszowskiego z Wydziału Nauk Społecznych (Zakład Bezpieczeństwa Narodowego i Wewnętrznego).

(akta kontroli tom I str. 9-33, 136-142)

W okresie objętym kontrolą Wójt nie brał udziału w szkoleniach, ćwiczeniach lub treningach z zakresu zarządzania kryzysowego organizowanych przez inne podmioty.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 41)

Wójt wyjaśnił, że każdorazowo po przeprowadzonych ćwiczeniach wyciągano wnioski celem doskonalenia umiejętności praktycznych osób wchodzących w skład Stałego Dyżuru i Głównego Stanowiska Kierowania.

(akta kontroli tom I str. 9-33)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Brak opracowania GPZK z zachowaniem dwuletniego terminu cyklu planowania, co stanowiło naruszenie art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. GPZK zatwierdzono 19 października 2022 r., zatem termin na opracowanie nowego planu upłynął w październiku 2024 r. W myśl tego przepisu plany zarządzania kryzysowego podlegają systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż dwa lata. Zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 2 lit. b do zadań wójta należy

³³ Dalej: PUW.

opracowywanie i przedkładanie staroście do zatwierdzenia gminnego planu zarządzania kryzysowego.

Wójt wyjaśnił, że Plan opracowano w 2022 r. i był on na bieżąco aktualizowany. Wyjaśnił ponadto, że nie otrzymano nowych zaleceń, ani wytycznych od Wojewody lub od Starosty w zakresie opracowania nowego dokumentu w tym zakresie.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 47-55, 195-539)

Ocena cząstkowa

W ocenie NIK, Wójt zapewnił prawidłowe i rzetelne opracowanie GPZK, który uwzględniał zalecenia Starosty oraz był zgodny z art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Zawierał on zagrożenia mogące stanowić formę działań dywersyjnych, takie jak np. zagrożenie terrorystyczne, komunikacyjne, a także zagrożenia bezpieczeństwa systemów łączności i teleinformatycznych, jednakże nie zostały one wprost zdefiniowane i ujęte w planie. Podobnie jak działania hybrydowe. Nie zachowano dwuletniego cyklu planowania, co stanowiło naruszenie art. 5 ust. 3 ww. ustawy. Rzetelnie realizowano obowiązki związane z organizowaniem szkoleń i ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego.

3. Realizacja zadań w zakresie ochrony ludności

Opis stanu faktycznego

3.1.

Od 1 stycznia 2025 r., tj. od dnia wejścia w życie ustawy o *oloc* zadania związane z ochroną ludności realizował pracownik na stanowisku ds. obronnych.

Zarządzeniem nr 45/2025 z 3 marca 2025 r. Wójt zmienił Regulamin organizacyjny Urzędu ustalając m.in. zadania dla ww. stanowiska związane z *oloc*. W § 23 ust. 2 ww. Regulaminu wyszczególniono 37 punktów określających zadania dotyczące *oloc*, pokrywające się z zadaniami nałożonymi na Wójta jako organu ochrony ludności ustawą o *oloc*, za wyjątkiem zadań wymienionych w art. 10 ust. 1 pkt 2 i 20 ustawy o *oloc*.

Wójt wyjaśnił, że *wszystkie ww. zadania nadzorowane są bezpośrednio przez Wójta. Na bieżąco, w realizacji poszczególnych zadań wspierają Wójta merytoryczni pracownicy Urzędu.*

Powyższa zmiana Regulaminu organizacyjnego z 3 marca 2025 r. weszła w życie z dniem podjęcia. Następnie 10 marca 2025 r. zadania *oloc* wprowadzone do Regulaminu organizacyjnego Urzędu, zostały powierzone zakresem czynności Inspektorowi ds. obrony.

Zadania związane z zapewnieniem odpowiednich warunków przechowywania, serwisowania, konserwacji i eksploatacji sprzętu oraz środków obrony cywilnej, a także w zakresie współdziałania ze stanowiskiem ds. obronnych wykonywała jedna osoba, specjalista UG, zatrudniona w wymiarze ½ etatu na stanowisku ds. ochrony przeciwpożarowej w Referacie organizacyjnym Urzędu.

(akta kontroli tom II str. 3-92)

W dniu 20 czerwca 2025 r. Wójt powołał siedmioosobowy *Zespół ds. realizacji zadań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej*³⁴, którego zadaniem było wspomaganie Wójta w realizacji zadań ustawowych dotyczących oloc na obszarze Gminy, w tym opracowanie kierunków i sposobów zapewniających ich skuteczną realizację.

Zastępca Wójta Gminy wyjaśnił, że *od dnia powołania do 3 października 2025 r. Zespół spotkał się nieformalnie dwukrotnie w lipcu 2025 r. Spotkania dotyczyły Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026*³⁵ i *możliwości dofinansowania zakupów i inwestycji dla Gminy.*

(akta kontroli tom II str. 93-95)

Pismem z 11 sierpnia 2025 r. Wojewoda Podkarpacki³⁶ zwrócił się do Wójta o udzielenie informacji z iloma podmiotami zawarto porozumienia (art. 19 ustawy o oloc) oraz ile podmiotów wyznaczono jako podmioty ochrony ludności (art. 20 ustawy o oloc) i czy powierzono im zadania związane z zaopatrzeniem ludności w wodę/żywność/produkty rolno-spożywcze w sytuacjach kryzysowych. Wójt w odpowiedzi z 12 sierpnia 2025 r. poinformował, że na ten dzień nie zawierano porozumień i nie wyznaczono podmiotów realizujących zadania związane z zaopatrzeniem w żywność i produkty rolno-spożywcze, ale prowadzone są rozmowy i uzgodnienia w tym zakresie.

Wójt wyjaśnił, że *rozmowy prowadzono z Przewodniczącą Koła Gospodyń Wiejskich. Dotyczyły omówienia zadań i obowiązków Wójta wynikających z ustawy o oloc oraz podpisania stosownych porozumień w zakresie przygotowania żywności oraz zaopatrzenia w produkty żywnościowe. Ustalono, że konieczne jest spotkanie ze wszystkimi kołami, aby omówić szczegóły powyższych porozumień. Ponadto rozmowy prowadzone były również z jednostkami organizacyjnymi Gminy, tj. GOPS, Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Centrum Oświaty, Zakładem Gospodarki Wodno-Ściekowej, Zakładem Gospodarki Komunalnej, Centrum Opiekuńczo Mieszkalnym, Gminnym Centrum Kultury oraz jednostkami OSP z terenu Gminy.*

(akta kontroli tom II str. 96-102)

Wójt nie wyznaczył podmiotów ochrony ludności na terenie Gminy, nie zawarł żadnego porozumienia o wykonywaniu zadań ochrony ludności ani nie wydał decyzji o uznaniu za podmiot ochrony ludności.

Wójt wyjaśnił, że *brak było rozporządzeń wykonawczych do ustawy o oloc. Przygotowane zostały wewnętrzne regulacje w tym zakresie, tj. zarządzenia, zawiadomienia, protokoły z wyznaczenia podmiotu oraz wzory porozumień, które pozwolą na rozpoczęcie procedury wyznaczenia podmiotów ochrony ludności. Przygotowana dokumentacja wymaga jednak uzgodnień m.in. pod względem formalno-prawnym. Po ich uzgodnieniu rozpocznie się procedura wyznaczania podmiotów ochrony ludności. W pierwszym okresie planowane jest wyznaczenie wszystkich jednostek OSP, Kół Gospodyń i stowarzyszeń oraz jednostek organizacyjnych Gminy.*

Inspektor ds. obronnych wyjaśnił, że *Wójt planuje do końca 2025 r. podpisać porozumienia o wykonywaniu zadań ochrony ludności z wszystkimi 10 jednostkami OSP z terenu Gminy.*

³⁴ Zarządzeniem nr 120/12/2025. W skład Zespołu weszli: Zastępca Wójta Gminy (Przewodniczący Zespołu), Sekretarz, Przewodniczący Rady Gminy, Inspektor ds. obrony, Kierownik Referatu Budownictwa i Rozwoju Gospodarczego Urzędu, Komendant Straży Gminnej.

³⁵ Dalej: Program OLOC.

³⁶ Dalej: Wojewoda.

W przedstawionym przez Wójta Gminy projekcie zarządzenia wskazano siedem podległych jednostek, jako podmioty ochrony ludności i obrony cywilnej na terenie Gminy, odpowiedzialne za realizację zadań określonych w ustawie *o oloc*, w szczególności w zakresie reagowania na zagrożenia, prowadzenia działań ratowniczych oraz zapewnienia infrastruktury i zasobów niezbędnych do ochrony ludności, tj.: Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Trzebowniku (jedynym udziałowcem Spółki była Gmina), Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebowniku, Gminne Centrum Kultury w Trzebowniku, Gminna Biblioteka w Trzebowniku z/s w Stobiernej, Centrum Oświaty Gminy Trzebownik (poprzez podległe jednostki oświatowe działające na terenie Gminy), Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nowej Wsi, Zakład Gospodarki Wodno-Ściekowej w Trzebowniku z/s w Łące.

(akta kontroli tom II str. 3-20, 89-92, 103-117)

3.2.

Wójt nie otrzymał od Starosty lub Wojewody wytycznych i informacji w zakresie utworzenia i uruchomienia Wojewódzkiej Ewidencji Zasobów OLOC ani informacji dotyczącej uruchomienia Centralnej Ewidencji Zasobów OLOC.

W ww. okresie Wójt nie zawarł ze Starostą porozumienia lub umowy o współdziałaniu w zakresie realizacji zadań dotyczących ochrony ludności i obrony cywilnej. Dnia 8 września 2025 r. Starosta przekazał wzór porozumienia o współpracy przy realizacji zadań ochrony ludności z prośbą o uwagi. Wójt wyjaśnił, że *otrzymał wstępną wersję porozumienia, która jest analizowana*.

Inspektor ds. obronnych wyjaśnił, że *Wójt nie przekazywał uwag do przesłanego projektu porozumienia. Podpisanie przedmiotowego porozumienia planowane jest na 12 grudnia 2025 r.*

(akta kontroli tom II str. 3-20, 117-124)

3.3.

Wójt nie otrzymał wytycznych od Wojewody w zakresie tworzenia i utrzymania zasobów ochrony ludności niezbędnych do udzielenia pomocy doraźnej i pomocy humanitarnej.

Na stronie internetowej PUW dotyczącej oloc³⁷ zamieszczony został „Wykaz zawierający proponowane zestawienie minimalnego asortymentu ilościowego w ramach zasobów terytorialnych organów ochrony ludności - rodzaj przykładowego asortymentu do utrzymywania w ramach zasobów ochrony ludności” z podziałem na rodzaj zagrożenia oraz organ ochrony ludności. Wójt wyjaśnił, że *nie posiadał wiedzy o tym wykazie ani nie uczestniczył w żadnym spotkaniu, na którym wykaz ten byłby przedstawiany lub omawiany*.

(akta kontroli tom II str. 3-20, 117, 122-126)

W Urzędzie podejmowano działania w celu tworzenia i utrzymania zasobów ochrony ludności niezbędnych do udzielania pomocy doraźnej i pomocy humanitarnej. Wójt wyjaśnił, że *w ramach działań własnych corocznie uzupełnia magazyn przeciwpowodziowy*. Według przedstawionego do kontroli spisu Urząd na 30 września 2025 r. dysponował (w magazynie lub przekazanymi na użytkowanie OSP): workami na piasek, plandekami, pakowaczkami i workownicami do piasku, zaporami-rękawami przeciwpowodziowymi, osuszaczami powietrza, łózkami polowymi, kocami,

³⁷ <https://rzeszow.uw.gov.pl/ochrona-ludnosci-i-obrony-cywilnej>.

agregatami prądotwórczymi, zestawami oświetleniowymi do agregatów, pompami, pilarkami, pasami i kamizelkami ratunkowymi, pochodniami, rydlami, łopatami, butami gumowymi, bosakami, kilofami, siekierami i taczkami.

W badanym okresie zakupiono m.in. pięć przenośnych zbiorników na wodę dla OSP z terenu Gminy, beczkowóz do przewozu wody pitnej każdy o pojemności 5 m³, 11 szt. defibrylatorów oraz trzy radiotelefony.

(akta kontroli II str. 3-20, 122-164)

Zgodnie z art. 33 ust. 3 ustawy o oloc wójt, starosta oraz wojewoda zapewniają zasoby ochrony ludności niezbędne do wykonywania przez co najmniej trzy dni trwania zagrożenia zadań oloc w zakresie: zapewnienia dostępu do wody i żywności; zapewnienia dostępu do produktów leczniczych i udzielania pierwszej pomocy, kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz świadczeń opieki zdrowotnej; wsparcia realizacji zadań ratowniczych; zapewnienia powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności; zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego; zapewnienia łączności z organami ochrony ludności i podmiotami ochrony ludności, funkcjonowania obiektów zbiorowej ochrony³⁸.

Wójt wyjaśnił, że – w odniesieniu do:

- zapewnienia dostępu do wody pitnej i żywności – *przygotował sposób zapewnienia dostępu do wody i żywności poprzez: zakup beczkowozu o pojemności 5 m³ oraz pięciu zbiorników również o pojemności 5 m³, a zapewnienie wyżywienia realizowane będzie po podpisaniu porozumienia z Kołami Gospodyń Wiejskich;*

- zapewnienia dostępu do produktów leczniczych i udzielania pierwszej pomocy, kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz świadczeń opieki zdrowotnej – *organizacja oraz zapewnienie produktów leczniczych realizowane będą poprzez ZOZ nr 2 w Rzeszowie oraz poprzez NZOZ-y zlokalizowane na terenie gminy. Ponadto opracowany został plan organizacji i funkcjonowania zastępczych miejsc szpitalnych na potrzeby obronne Państwa na terenie gminy, w uzgodnieniu ze Starostą Rzeszowskim, który zatwierdził Wojewoda 26 sierpnia 2025 r. Pierwsza pomoc realizowana jest przez 10 jednostek OSP. Uprawnienia KPP³⁹ posiada łącznie 88 osób. Dodatkowo, w ramach wsparcia mieszkańców i udzielania pierwszej pomocy, na terenie gminy (w każdej miejscowości), w miejscach ogólnie dostępnych zainstalowano 10 urządzeń AED⁴⁰. W przypadku uzasadnionej potrzeby wsparcia w zapewnieniu i udzielaniu pomocy medycznej Wójt występuje do Starosty o wsparcie w realizacji zadania;*

- wsparcia realizacji zadań ratowniczych – *zadania ratownicze realizują wszystkie jednostki OSP z terenu gminy. Łącznie w ramach działalności tych jednostek w akcjach ratowniczych udział może wziąć 262 osoby;*

- zapewnienia powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności – *na terenie gminy funkcjonuje system e-remiza zainstalowany w 10 jednostkach OSP. W styczniu 2025 r. zawarto porozumienia⁴¹, dotyczące pięciu jednostek OSP będących w KSRRG, na montaż syren cyfrowych i zespołów antenowych, umożliwiający transmisję IP oraz wykorzystanie jako sprzętu wchodzącego w skład systemu*

³⁸ Dalej: OZO.

³⁹ Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy.

⁴⁰ Automatyczny Defibrylator Zewnętrzny.

⁴¹ Z Podkarpackim Komendantem Wojewódzkim PSP.

ostrzegania i alarmowania. Obecnie w fazie instalacji i uruchomienia. Ponadto wszystkie jednostki OSP w ramach wyposażenia pojazdów posiadają system sygnalizacji dźwiękowej wraz z możliwością nadawania komunikatów głosowych (aktualnie 17 pojazdów). Dodatkowo w ręczną tubę do nadawania komunikatów wyposażona jest Straż Gminna oraz Zakład Komunalny. Do monitorowania i wykrywania zagrożeń zainstalowano aplikację (e-remiza) na telefonie Komendanta Gminnego Związku OSP oraz Inspektora ds. obronnych, która wysyła informację o zagrożeniu w przypadku uruchomienia systemu przez Dyżurnego stanowiska kierowania PSP ze wskazaniem miejsca zdarzenia oraz krótkiego jego opisu;

- zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego – zadania te realizuje Komisariat Policji w Trzebowniku z/s w Nowej Wsi. Z ramienia Gminy ww. zadania i czynności służbowe realizuje Straż Gminna. Wsparcie w działaniach zapewnienia ładu i porządku realizowane jest przez 10 jednostek OSP. W przypadku uzasadnionej potrzeby wsparcia w zapewnieniu ładu i porządku Wójt występuje do Starosty o wsparcie w realizacji zadań;

- zapewnienia łączności z organami ochrony ludności i podmiotami ochrony ludności – łączność z organami i podmiotami ochrony ludności realizuje się poprzez pocztę tradycyjną, łączność telefoniczną, e-mailową, wiadomości wysyłane poprzez e-PUAP oraz w sytuacji koniecznej poprzez Straż Gminną;

- funkcjonowania obiektów OZO – Wójt zapewni funkcjonowanie OZO przez działanie na poziomie administracyjnym – poprzez współpracę z powiatem/województwem, technicznym – poprzez zaopatrzenie w sprzęt, media, a w razie konieczności zorganizowanie ewakuacji oraz organizacyjnym – poprzez zawarcie porozumień z jednostkami OSP i Kołami Gospodyń Wiejskich. W ramach planowania, a także poprzez wyposażenie magazynu OC w podstawowe i niezbędne środki, jak żywność długoterminową, latarki, środki higieniczne, gaśnice, łóżka polowe. Obecnie kluczowe jest poddanie szczegółowej ocenie oraz dostosowanie obiektów, które uznane będą za budowle ochronne, a następnie w ramach porozumień z zarządcami ww. obiektów określenie obowiązków wraz z wyposażeniem i przygotowaniem obiektów zgodnie z przepisami. Obiekty takie muszą mieć odpowiednią wytrzymałość, bezpieczeństwo pożarowe, wentylację, drogę ewakuacyjną, dostęp do wody, odprowadzanie ścieków.

(akta kontroli tom II str. 165-250)

Wojewoda, pismem z 16 lipca 2025 r., poinformował o środkach w wysokości 1 817 793 zł zaplanowanych dla Gminy w ramach Programu OLOC na realizację zadań w ramach obszaru 1⁴² i obszaru 2⁴³. Wójt, w dniu 25 lipca 2025 r., złożył do Wojewody Podkarpackiego wniosek o dotację⁴⁴ na ww. kwotę na realizację zadań określonych w Programie OLOC z obszaru 2 działu 1⁴⁵ na zakup kamery termowizyjnej i wielofunkcyjnego urządzenia ratowniczego – wyważarki⁴⁶

⁴² Obiekty zbiorowej ochrony.

⁴³ Zabezpieczenie logistyczne i zapewnienie ciągłości dostaw.

⁴⁴ Pierwotny wniosek został złożony 22 lipca 2025 r.

⁴⁵ Uzupełnienie zasobów i infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań OLOC.

⁴⁶ Łączny koszt 37 100 zł, w tym 29 680 zł z dotacji.

oraz obszaru 2 działu 2⁴⁷ na budowę dwóch awaryjnych, zapasowych zbiorników wody pitnej 380 m³ każdy⁴⁸ i 21 szt. radiotelefonów analogowo-cyfrowych⁴⁹.

W dniach 12 i 26 września 2025 r. oraz 7 października 2025 r. Gmina zawarła z Wojewodą umowy na udzielenie dotacji na realizację zadań z Programu OLOC w łącznej wysokości 1 817 793 zł, na zadania wymienione w złożonym wniosku, z tego: 1 726 753 zł na zadanie inwestycyjne, 29 680 zł na zakup sprzętu o wartości jednostkowej powyżej 10 000 zł oraz 61 360 zł na zakup sprzętu o wartości jednostkowej nieprzekraczającej 10 000 zł.

Sprzęt przewidziany ww. umowami dotacyjnymi został dostarczony do Urzędu 21 listopada 2025 r., a budowa dwóch zbiorników wody pitnej była w trakcie realizacji (na dzień 24 listopada 2025 r.).

(akta kontroli tom II str. 251-348)

3.4.

Pismem z 7 marca 2025 r. Wojewoda zwrócił się do Wójta o dokonanie analizy możliwości ewakuacji na masową skalę w zakresie zdolności transportowych, zabezpieczenia potrzeb bytowych osób ewakuowanych oraz dostępnej infrastruktury mogącej przyjąć ludność ewakuowaną w odniesieniu do zasobów znajdujących się na terenie Gminy. W odpowiedzi z 20 marca 2025 r. Wójt wskazał liczbę autobusów i busów, w tym przeznaczonych na potrzeby Sił Zbrojnych i liczbę osób jaka może zostać przewieziona. Podał również lokalizację ośrodków ewakuacji wraz z liczbą osób jaką mogą przyjąć.

(akta kontroli tom II str. 99-102, 349-353)

W dniu 11 września 2025 r. Wójt otrzymał od Wojewody zalecenia do opracowania wkładu do wojewódzkiego planu ewakuacji. Wskazywały one niezbędne elementy (rozdziały) tych wkładów, w tym wymienione w art. 39 ust. 2 ustawy o oloc. Wkład do *planu ewakuacji ludności województwa podkarpackiego*⁵⁰ opracowano i przekazano Staroście w wyznaczonym przez Wojewodę terminie, tj. 30 września 2025 r.

Wkład ten zawierał przewidziane w ww. zaleceniach zagadnienia, w tym dotyczące: scenariuszy planistycznych⁵¹, rodzajów ewakuacji⁵², organizacji systemu ewakuacji, etapów ewakuacji; informowania i alarmowania ludności; transportu i dróg ewakuacyjnych; punktów zbiorczych i miejsc ewakuacji; zadań służb i instytucji oraz zasad współdziałania; procedur operacyjnych; logistyki i zasobów; systemu komunikacji, informowania, powiadamiania i ostrzegania; organizacji i zabezpieczenia powrotu ludności ewakuowanej; zabezpieczenia mienia na ewakuowanych zasobach.

⁴⁷ Zapewnienie ciągłości dostaw podstawowych usług.

⁴⁸ W ramach zadania „Budowa dwóch zbiorników wody pitnej oraz przyłączy, placu manewrowego wraz z wymianą zestawu pompowego i przebudową wodociągu na terenie hydroforni Jasionka” o całkowitej wartości 3 780 486 zł, w tym 1 726 753 zł z dotacji.

⁴⁹ 11 szt. przenośnych i 10 szt. przewoźnych radiotelefonów. Łączny koszt 76 700 zł, w tym 61 360 zł z dotacji.

⁵⁰ *Plan ewakuacji ludności Gminy Trzebownisko*.

⁵¹ SP1 – przewidywanie wystąpienia klęski żywiołowej; SP2 – wystąpienie klęski żywiołowej; SP3 – zagrożenie wojną; SP4 – czas wojny.

⁵² Ewakuacja: całkowita, częściowa, prewencyjna, natychmiastowa.

W tabeli nr 2 „Wykaz ludności planowanej do ewakuacji z podziałem na poszczególne powiaty i gminy” będącej załącznikiem ww. wkladu planu ewakuacji wykazano dane w nieprawidłowej skali, tj.: w zakresie populacji w jednostkach a nie w tysiącach. Wójt wyjaśnił, że błąd ten wynikał z *krótkiego terminu realizacji opracowania wkladu oraz braku szczegółowych wyjaśnień, np. poprzez spotkania szkoleniowe.*

(akta kontroli tom II str. 322-325, 354-447)

3.5.

Wójt ukończył szkolenie z zakresu oloc w terminie określonym w art. 49 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 205 ustawy *o oloc*. Szkolenie zostało przeprowadzone w dniach 22 maja 2025 r., 4 czerwca 2025 r. i 24 czerwca 2025 r. przez Komendę Wojewódzką PSP oraz Wojewodę, która zorganizowała to szkolenie (zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy *o oloc*). Zakres szkolenia był zgodny z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lutego 2025 r. w *sprawie programów szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wymagań dla podmiotów prowadzących szkolenia*⁵³, określającym zakres szkolenia dla wójtów.

Inspektor ds. obronnych uczestniczył 27 lutego 2025 r. i 26 czerwca 2025 r. w warsztatach z zakresu oloc dotyczących organizacji szkoleń oraz praktycznych rekomendacji wdrożeniowych dla organów, podmiotów i organizacji. Ponadto wraz z pracownikiem zatrudnionym na stanowisku ds. ochrony przeciwpożarowej przeszli szkolenie dotyczące ochrony ludności, którego zakres był zgodny z załącznikiem nr 5 do ww. rozporządzenia. Szkolenie zorganizowane przez Starostwo Rzeszowskie przeprowadził w dniach 3-4 lipca 2025 r. podmiot pozytywnie zweryfikowany przez Akademię Pożarniczą. Wójt wyjaśnił, że *ze względu na certyfikację podmiotów uprawnionych do prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony ludności nie było możliwości przeprowadzenia wcześniejszych szkoleń w powyższym zakresie.*

(akta kontroli tom II str. 3-20, 448-462)

W kontrolowanym okresie Wójt nie sporządził planu ćwiczeń z zakresu oloc oraz nie prowadził ćwiczeń z tego zakresu. Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 14 oraz 53 ust. 2 pkt 1 ustawy *o oloc* do zadań wójta należy planowanie oraz organizowanie szkoleń, ćwiczeń i innych form edukacji z zakresu oloc, a ćwiczenia z tego zakresu przeprowadza się nie rzadziej niż raz w roku, na podstawie planów ćwiczeń oloc sporządzonych przez wójta a zatwierdzonych przez starostę. *Wójt wyjaśnił, że ćwiczenia z zakresu ochrony ludności (zgodnie z art. 53 ust. 2 pkt 1 ustawy o oloc) przeprowadza się nie rzadziej niż raz na rok. W związku z tym na 25 października 2025 r. zaplanowano ćwiczenia z tego zakresu.*

Ćwiczenia oloc w formie sztabowej jako trening nt. „Realizacja zadań związanych z ochroną ludności – pod kryptonimem GMINA 2025” przeprowadzono 25 października 2025 r.

Zorganizowano je na podstawie zarządzenia Wójta z 17 października 2025 r.⁵⁴ w oparciu o plan ćwiczeń zatwierdzony przez Starostę Rzeszowskiego.

Przyjęto następujące cele szkoleniowe: przygotowanie (sprawdzenie) GZZK, podległych gminnych służb do wykonywania zadań ratowniczych (OSP) w przypadku wystąpienia zagrożeń;

⁵³ Dz. U. poz. 162.

⁵⁴ Zarządzenie nr 120/22/2025 z 17 października 2025 r. w sprawie przygotowania i przeprowadzenia ćwiczeń oloc w formie sztabowej jako trening pt. „Realizacja zadań związanych z ochroną ludności”.

doskonalenie współdziałania organów i sił działających na terenie gminy (i powiatu) (GZZK, PZZK, Policja, PSP, OSP, służba zdrowia i inne według potrzeb, zaistniałego zdarzenia oraz w prowadzeniu akcji ratunkowej – ewakuacji); wypracowanie jednolitych zasad obiegu informacji wśród organów decyzyjnych i sposobu alarmowania ludności o zagrożeniach.

Ustalono scenariusze ćwiczeń dotyczące w szczególności: lokalnych podtopień w wyniku opadów deszczu, w tym rozważana ewakuacja ludności z zagrożonych domów; skażenia gleby znaczną ilością paliwa lotniczego w wyniku uszkodzenia cysterny przy tankowaniu samolotu na lotnisku w Jasionce, w tym podejrzenie skażenia wód gruntowych i studni głębinowych, co może spowodować brak wody pitnej dla znacznej liczby mieszkańców Gminy Trzebownik.

W ćwiczeniach udział wzięli: Starosta Rzeszowski, Wójt, PZZK, GZZK, dyrektorzy i kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, kierownicy referatów Urzędu Gminy, Komendant Straży Gminnej, Komendant Gminnego Związku OSP RP w Trzebowniku, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie oraz przedstawiciele KM PSP, KM Policji, Gminy Krasne i jednostek OSP z terenu gminy.

Po ćwiczeniach sformułowano następujące rekomendacje: dalsze planowanie i realizacja ćwiczeń podnoszących zdolności operacyjne poszczególnych służb jak również funkcjonowania Sztabu Kryzysowego; doskonalenie współpracy i współdziałania pomiędzy służbami, podmiotami oraz osobami odpowiedzialnymi w zakresie organizowania pomocy; analizowanie występującego zagrożenia oraz przekazu medialnego o bieżącej sytuacji i zagrożeniach; organizacja miejsc niesienia pomocy dla zagrożonych mieszkańców; podnoszenie świadomości, wiedzy oraz umiejętności współpracy i współdziałania, aby zwiększyć odporność całego społeczeństwa (w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania państwa, infrastruktury krytycznej i ochrony życia oraz zdrowia mieszkańców).

(akta kontroli tom II str. 3-20, 455-456, 463-473)

3.6.

KM PSP, realizując zadanie *Przeprowadzenie rozpoznania i inwentaryzacji budowli ochronnych oraz ukryć do doraźnego przygotowania*, pismem z 5 października 2022 r. zwróciła się do Urzędu o wskazanie ww. obiektów celem ewidencji, oceny i ustalenia terminów wspólnych oględzin. W dniu 7 października 2022 r. Urząd wskazał 22 obiekty celem przeprowadzenia rozpoznania pod względem budowli ochronnych.

Wójt wyjaśnił, że *nie uczestniczył w inspekcji wszystkich obiektów, ponieważ nie został poinformowany o takich planach. Jedynie w kilku przypadkach został poinformowany o planowanej inspekcji wskazanych przez PSP, w których uczestniczył. Nie otrzymał oficjalnego pisma wskazującego czy i które obiekty zostały zakwalifikowane jako miejsca doraźnego schronienia⁵⁵. Wójt wyjaśnił ponadto, że ze względu na stan, przeznaczenie i wyposażenie wskazanych obiektów, w obecnym stanie nie można wskazać ich jako obiektów doraźnego ukrycia, gdyż nie spełniają wymagań pod względem bezpieczeństwa dla mieszkańców.*

(akta kontroli tom II str. 3-20, 457-460, 474-482)

Wójt nie wyznaczył, nie zawierał porozumień ani nie wydawał decyzji o uznaniu budynku lub jego części za budowlę ochronną. Wójt wyjaśnił, że *na terenie Gminy brak jest budowli spełniających*

⁵⁵ Dalej: MDS.

wymagania w zakresie schronów. Obecnie jedynie niektóre szkoły (piwnice) mogą być wykorzystane jako MDS.

(akta kontroli tom II str. 3-20, 117)

W dniu 26 lutego 2025 r. Wójt, w odpowiedzi na pismo Wojewody z 25 lutego 2025 r. o informację o wysokości środków jakie należy przewidzieć na przygotowanie dokumentacji technicznej lub przeprowadzenie modernizacji remontów lub inwestycji w infrastrukturę przeznaczoną do realizacji zadań oloc, w tym budowli ochronnych, wykonania prac remontowych i modernizacyjnych istniejących schronów, poinformował, że po przeprowadzonej analizie oszacowano koszt dostosowania posiadanych obiektów i budowli na kwotę 150 mln zł. Kontrolującemu przedstawiono wyliczenia szacowanych kosztów brutto robót na kwotę 122,6 mln zł uwzględniające powierzchnie piwnic 14 budynków⁵⁶ oraz szacunkowy koszt robót 1 m². Wójt wyjaśnił, że *niemożliwe było przygotowanie rzetelnej dokumentacji oraz właściwej wyceny na potrzeby przeprowadzenia modernizacji, remontów lub inwestycji w infrastrukturę przeznaczoną do realizacji zadań oloc, w tym budowli ochronnych, ze względu na krótki czas dany przez Wojewodę (pismo wpłynęło 25 lutego 2025 r. a odpowiedź należało przekazać dnia następnego do godz. 12.00). Ze wstępnych ogólnych wyliczeń koszty dostosowania i wyposażenia istniejących piwnic oszacowano w przybliżeniu na około 122,6 mln zł, jednak w ramach konsultacji telefonicznych ze specjalistami w dziedzinie remontów podwyższono wykazaną kwotę do 150 mln zł.*

(akta kontroli tom II str. 99-102, 483-486)

Wojewoda pismem z 7 marca 2025 r. poinformował⁵⁷ Starostę o uruchomieniu przedsięwzięcia dotyczącego sprawdzenia i uznania obiektów budowlanych (albo ich części), które przed dniem wejścia w życie ustawy o oloc pełniły funkcje budowli ochronnej⁵⁸, za budowle ochronne. Wskazał na potrzebę przeanalizowania zasobów w celu określenia priorytetowych obiektów do sprawdzania, uwzględniając: obiekty użyteczności publicznej, pojemność, stan techniczny budynków. Wójt wyjaśnił, że *dokonano analizy posiadanej dokumentacji, uwzględniając działania jakie przeprowadziła KM PSP w 2022 r. i stwierdzono, że na terenie gminy brak jest takich obiektów użyteczności publicznej, które spełniałyby wskazane wymagania.*

Pismem z 14 maja 2025 r. Starosta poinformował Wójta, że na podstawie art. 91 ust. 3 i 4 oraz art. 207 ust. 1 ustawy o oloc, może zlecić sprawdzenie obiektu budowlanego, który przed 1 stycznia 2025 r. pełnił funkcję budowli ochronnej, pod względem spełniania lub możliwości spełniania warunków dla OZO. Przekazał również wzór zlecenia oraz wskazał podmioty, do których kieruje się takie zlecenie (KM PSP oraz Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Rzeszowie). Wójt wyjaśnił, że *nie zlecał sprawdzenia obiektów budowlanych, ponieważ żaden obiekt na terenie Gminy przed 1 stycznia 2025 r. nie spełniał powyższych wymagań.*

(akta kontroli tom II str. 487-503)

W załączniku wkładu do planu ewakuacji ludności województwa podkarpackiego Wójt wskazał budynki Zespołów Szkół w: Jasionce, Nowej Wsi, Trzebownisku, Zaczerniu, Wólce Podleśnej i Łące jako miejsce tymczasowego lub doraźnego schronienia.

⁵⁶ Urzędu, GOPS, szkół, Centrum Oświatowego, ośrodków zdrowia, domu ludowego.

⁵⁷ W związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lutego 2025 r. w sprawie kryteriów uznania obiektów budowlanych albo ich części za budowle ochronne (Dz. U. poz. 235).

⁵⁸ W szczególności stanowią schrony lub ukrycia.

Wójt wyjaśnił, że przeprowadził weryfikację i przegląd obiektów budowlanych znajdujących się na terenie Gminy. Wytypowano dwa obiekty, tj. budynek GOSP i Ośrodka Zdrowia do przebudowy i dostosowania do wymagań MDS. Ponadto w planach przystosowania do MDS przewiduje się budynki Zespołów Szkół w: Jasionce, Nowej Wsi, Trzebowniku, Zaczerniu, Wólce Podleśnej i Łące.

Wójt wyjaśnił ponadto, że zapewnił warunki organizacyjne do planowania obiektów zbiorowej ochrony, jednakże ze względu na brak szczegółowych informacji o procedowaniu oraz finansowaniu takich budowli są to koncepcje, tj.: przebudowy i rozbudowy budynku GOSP z dostosowaniem do wymagań MDS - budynek administracyjny oraz całkowitej przebudowy budynku Ośrodka Zdrowia w Stobiernej i dostosowanie go do wymagań MDS.

(akta kontroli tom II str. 440, 479-482, 494-503)

W badanym okresie Wójt nie wprowadzał danych do Centralnej Ewidencji OZO, ponieważ, jak wyjaśnił nie otrzymał wytycznych do organizacji i prowadzenia tej Ewidencji oraz brak było obiektów spełniających wymagania budowli ochronnych.

Wójt wyjaśnił, że planuje przekazywać informacje dla ludności o umiejscowieniu OZO poprzez funkcjonującą stronę internetową Urzędu⁵⁹. Dodatkowo informacje takie zostaną przekazane poprzez OSP, sołtysów, szkoły, a także na zebraniach wiejskich.

(akta kontroli tom II str. 479-482)

3.7.

Zagadnienia dotyczące systemu wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach zostały przedstawione w pkt 3c obszaru pierwszego wystąpienia pokontrolnego.

Gmina pokrywała koszty utrzymania, serwisowania i konserwacji systemów wykrywania, ostrzegania i alarmowania, które wyniosły odpowiednio: 17 910,42 zł w 2022 r., 11 340,50 zł w 2023 r., 3 325,55 zł w 2024 r. i 3 602,61 zł w 2025 r. (do 24 listopada 2025 r.). Ponadto w 2023 r. zakupiono dwa radiotelefony przenośne (6 743,48 zł), a w 2025 r. zamontowano antenę na budynku Urzędu Gminy oraz zakupiono radiotelefon (łączny koszt 14 506,22 zł).

(akta kontroli tom II str. 3-20, 131-157, 165-200, 504-505)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Wójt podjął prawidłowe i rzetelne działania mające na celu wdrożenie systemu oloc w związku z wejściem w życie – od dnia 1 stycznia 2025 r. ustawy o oloc. W tym celu, z dniem 3 marca 2025 r. zmienił Regulamin organizacyjny Urzędu przypisując zadania dotyczące oloc samodzielnemu stanowisku ds. obronnych, a 10 marca 2025 r. zadania te powierzył Inspektorowi ds. obronnych. Ponadto, do wspomagania w realizacji zadań ustawowych dotyczących oloc na obszarze gminy, Wójt powołał Zespół ds. realizacji zadań w zakresie oloc.

⁵⁹ W zakładce dla mieszkańców, a następnie w zakładce bezpieczeństwo i obrona cywilna.

W Urzędzie podjęto działania mające na celu realizację w 2025 r. Programu OLOC. Zawarto z Wojewodą umowy dotacji na łączne kwoty przewidziane dla Gminy w Programie OLOC, zakupiono cały przewidziany ww. umowami sprzęt oloc i rozpoczęto budowę dwóch awaryjnych – zapasowych zbiorników wody pitnej.

Wójt opracował i terminowo przekazał Staroście wkład planu ewakuacji ludności województwa podkarpackiego. Ukończył wymagane szkolenie z zakresu oloc w terminie określonym w art. 49 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 205 ustawy o oloc. Szkolenie dotyczące oloc w wymaganym zakresie przeszedł także pracownik Urzędu, któremu powierzono zadania oloc. Szkolenia te przeprowadziły uprawnione podmioty.

W oparciu o plan ćwiczeń zatwierdzony przez Starostę, 25 października 2025 r. przeprowadzone zostały ćwiczenia dotyczące oloc zatytułowane „Realizacja zadań związanych z ochroną ludności – pk. GMINA 2025”, na podstawie których sformułowano rekomendacje.

Na terenie gminy brak było schronów. W wyniku przeprowadzenia przeglądu obiektów budowlanych znajdujących się na terenie gminy Wójt wytypował dwa obiekty, tj. budynek GOPS i Ośrodka Zdrowia w Stobiernej do przebudowy i dostosowania do wymagań MDS.

4. Realizacja zadań w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej

Opis stanu faktycznego

4.1

Wojewoda w dniu 22 lipca 2022 r. przekazał Wójtowi niejawną informację o obiektach IK znajdujących się na terenie Gminy. Dokument przechowywany był w sposób określony w instrukcji dotyczącej sposobu i trybu przetwarzania w Urzędzie informacji niejawnych o klauzuli „zastrzeżone”⁶⁰.

Wojewoda 15 lutego 2023 r. oraz 18 czerwca 2025 r. przekazał Wójtowi wykaz osób odpowiedzialnych za utrzymanie kontaktów z podmiotami właściwymi w zakresie ochrony IK wyznaczonych przez operatorów obiektów IK zlokalizowanych na terenie Gminy.

(akta kontroli tom II str. 3-20, 508-529)

W 2020 r. zawarto porozumienie z operatorem infrastruktury krytycznej dotyczące wymiany informacji o powstałych zagrożeniach (np. na skutek klęsk żywiołowych, awariach) i innych zdarzeniach mogących spowodować zagrożenie bezpieczeństwa osób i mienia oraz spowodować zakłócenia spokoju i porządku publicznego; współdziałaniu w celu utrzymania spokoju i porządku publicznego podczas zgromadzeń, imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych; współdziałaniu przy zabezpieczaniu miejsc popełnienia przestępstw i wykroczeń w granicach chronionych obszarów, obiektów i urzędów; konsultacji w zakresie organizacji i prowadzenia działań prewencyjnych związanych z bezpieczeństwem i ochroną osób i mienia; wzajemnych konsultacjach doskonalących metody współpracy.

⁶⁰ Instrukcja zatwierdzona przez Wójta 30 czerwca 2025 r.

Wójt wyjaśnił, że *na chwilę obecną nie podjęto współpracy z operatorami IK w ramach ww. porozumienia. W okresie objętym kontrolą współpraca polegała na zgłoszeniach w zakresie błędzących się psów w okolicy obiektów IK. Po wejściu w życie ustawy o obronie ojczyzny realizacja zadań w ramach obrony cywilnej została mocno ograniczona poprzez brak przepisów w tym zakresie. Dopiero wejście w życie ustawy o oloc daje możliwość nawiązania współpracy.*

W toku przedmiotowej kontroli NIK, dokonano aktualizacji zawartego porozumienia z operatorem IK bowiem zawierało ono nieaktualne dane kontaktowe.

W okresie objętym kontrolą Wójt nie prowadził współpracy i nie wymieniał informacji z operatorem IK dotyczących ochrony tej infrastruktury.

Wójt wyjaśnił, że *nie jest właścicielem ani też nie ma udziału w podmiotach wskazanych przez Wojewodę. Nie otrzymał zaproszenia do podjęcia działań w zakresie ochrony IK. Jednocześnie wskazał na trudności systemowe związane z realizacją zadań w zakresie ochrony IK polegające na braku kontaktu ze strony podmiotów zakwalifikowanych jako IK.*

Wójt wyjaśnił dodatkowo, że *przy opracowaniu GPZK wykorzystywano ogólnie dostępne informacje dotyczące IK zarówno z dostępnych źródeł lokalnych jak również z opracowań krajowych, tj. Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Ponadto, korzystano również z konsultacji oraz wymiany informacji z Policją, Strażą Graniczną oraz KM PSP. Wykorzystywano informacje oraz analizy dotyczące zagrożeń terrorystycznych, blokad dróg, zagrożeń względem infrastruktury elektroenergetycznej, katastrof komunikacyjnych zarówno drogowych jak również lotniczych, powodziowych, chemicznych i innych.*

(akta kontroli tom I str. 130-135, 47-55, tom II str. 530-531)

4.2

GPZK zawierał charakterystykę zagrożeń dotyczących infrastruktury krytycznej zlokalizowanej na terenie Gminy, w tym ryzyko ich wystąpienia. W okresie objętym kontrolą Gmina nie podejmowała współpracy z operatorem infrastruktury krytycznej w zakresie jej ochrony.

W załącznikach funkcjonalnych GPZK określono procedury realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego związanego z ochroną infrastruktury krytycznej. Zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 3 lit. k ustawy o zarządzaniu kryzysowym zawierał on wykaz infrastruktury krytycznej znajdującej się na terenie Gminy (jeden obiekt), załącznikowi nadano klauzulę zastrzeżone.

W GPZK określono priorytety w zakresie ochrony oraz odtwarzania infrastruktury krytycznej, spełniając wymóg z art. 5 ust. 2 pkt 3 lit. l ww. ustawy.

Wójt wyjaśnił, że nie otrzymał zaleceń w zakresie aktualizacji GPZK odnośnie priorytetów w zakresie ochrony oraz odtwarzania infrastruktury krytycznej.

(akta kontroli tom I str. 9-33, 47-55, 195-539)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Wójt gromadził przekazywane przez Wojewodę informacje o obiektach IK oraz o osobach wyznaczonych przez operatorów do kontaktów z podmiotami właściwymi w zakresie ochrony IK,

z zachowaniem przepisów dotyczących informacji niejawnych. Dysponując informacją o infrastrukturze krytycznej na terenie Gminy zawarł porozumienie z jej operatorem.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski

Podjęcie działań w zakresie zaktualizowania GPZK oraz jego opracowanie z zachowaniem terminu wynikającego z art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych i wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Rzeszów, dnia 12 grudnia 2025 r.

Kontrolerzy

Karol Łęcki
główny specjalista kontroli państwowej

/-/

Marek Sikora
główny specjalista kontroli państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Stefan Gados

z up.

p.o. Wicedyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie

/-/

Stanisław Jarzyna